

Azbestová střecha: Jak ji správně vyměnit

Máte střechu z azbestové krytiny na rodinném domě, kůlně nebo jiné drobné nebo jednoduché stavbě (např. na stavbě pro zemědělství o rozloze do 60 m² a 5 m výšky)? Vysvětlíme, jak s ní zacházet a na co dát pozor při výměně. Dozvíte se také, kterým úřadům dát vědět, pokud vidíte, že někdo špatně zachází s takovým materiálem. Větší stavby mohou mít jiný (přísnější) režim.

Co je azbest a k čemu se používal?

Azbest je **minerál**, tedy přírodní anorganická sloučenina (nerost).

Zejména ve 20. století se **azbestová vlákna** začala široce používat v průmyslových výrobcích (často **ve stavebnictví**). Výhodou tohoto materiálu byla nehořlavost, odolnost vůči kyselinám, elektrická nevodivost, pevnost a ohebnost.

Už od roku 1997 se ale musí stavět bez azbestu, protože se zjistilo, že může být pro člověka nebezpečný.

Azbest se v mnoha stavbách stále nachází a jejich vlastníci ho nemusejí odstranit. **Pokud se ale rozhodnou azbest odstranit, musejí při tom dodržovat přísná pravidla.**

Čím je azbest nebezpečný?

Nebezpečné je **vdechování azbestových vláken**, která se při práci s azbestovým materiálem **uvolňují do vzduchu** (hlavně při vrtání, lámání nebo řezání). Jsou totiž velice malá (v řádu mikrometrů) a mohou proniknout hluboko do plic (až do plicních sklípků) a vyvolat různá onemocnění, včetně rakoviny. Problémy se přitom mohou projevit až po několika desetiletích.

Kdy se azbestu bát nemusím?

Azbestových vláken se nemusíte obávat, **pokud se jeho vlákna nemohou uvolňovat do vzduchu**, například když je azbestový materiál něčím zakrytý. Bát se ve většině případů nemusíte, ani když stavba azbestové materiály sice stále obsahuje, ale ty jsou v klidu (např. na střeše) a nikdo do nich nezasahuje, ani je nenarušuje (lámáním, vrtáním). [Informace Evropské komise](#) k bezpečnosti a ochraně zdraví najdete na ec.europa.eu.

Odborné dotazy by Vám zodpověděl Státní zdravotní ústav (szu.gov.cz).

Kdy se azbestová vlákna do vzduchu uvolňují?

Původně pevně navázaný azbest v azbestové střešní krytině začne degradovat **asi po 20 letech** (vlivem deště, větru, mrazu i slunce).

Azbestová vlákna se mohou uvolňovat při:

- **mechanickém čištění,**
- **špatné výměně/odstraňování** (azbestová krytina se nesmí jen tak lámat, řezat, vrtat apod.).

Jak může vypadat stará střecha z azbestové krytiny?

Například takto:

Jak zjistím, jestli střecha obsahuje azbest?

Zjistíte to z dochovaných dokladů ke stavbě. Také se můžete **poradit s odborníky**, kteří odstraňují azbestové materiály, nebo si nechat udělat **rozbor materiálu**, například u akreditované laboratoře (najdete ji na cai.cz).

Jak mám o azbestovou střechu pečovat?

O střechu se musíte starat **šetrně**, aby se azbestová vlákna nešířila.

Proto například střechu **nesmíte čistit mechanicky** (kartáčem, proudem vody).

Mohu si azbestovou střechu vyměnit sám/sama?

Ano, zákony to někdy umožňují.

Vždy ale musíte dodržet **pravidla pro zacházení s azbestem** (vysvětlíme).

Někdy na Vás musí **dohlížet odborník** (stavební dozor či stavbyvedoucí). Záleží na tom, co budete při výměně střechy dělat. Na podrobnosti se zeptejte stavebního úřadu.

Pokud si na výměnu najmete odbornou firmu, která má s azbestem zkušenosti, zařídí většinu povinností za Vás.

Krajské hygienické stanice nyní zveřejní **seznam firem**, které v posledních 3 letech získaly povolení pracovat s azbestem.

Musím výměnu azbestové střechy předem projednat s úřady?

Ano. O výměně musí vždy předem vědět **krajská hygienická stanice**.

Někdy budete potřebovat i povolení **stavebního úřadu**.

Mám tedy požádat hygienickou stanici o povolení?

Záleží na tom, jestli budete práce provádět sami nebo si najmete odbornou firmu.

Pokud bude azbestovou krytinu odstraňovat **firma**, nemusíte sami jednat s hygienickou stanicí. Firma jí musí **ohlásit** práce nejméně 30 dnů předem. V ohlášení přesně popíše, jak bude postupovat. Doloží také osvědčení o proškolení zaměstnanců o správné práci s azbestem. S pracemi může začít, až jí hygienická stanice vydá **povolení**.

Pokud Vás zajímá, jak firma při pracích na Vašem domě ochrání také Vaše zdraví, požádejte ji, aby Vám ukázala své ohlášení, povolení a osvědčení o proškolení zaměstnanců.

Pokud budete azbestovou krytinu měnit **bez firmy**, musíte vždy práce hygienické stanici **ohlásit** sami, a to nejméně 3 dny předem. V ohlášení popíšete, jak budete postupovat, jaké osobní ochranné pracovní prostředky použijete a jak budete zacházet s odpadem (více v [§ 5 vyhlášky č. 432/2003 Sb.](#)). Hygienická stanice Vám **nevydá povolení**, může ale přijít zkontolovat, jestli plníte své povinnosti.

Práce s azbestem musíte vždy hlásit hygienické stanici. I kdyby Vám stavební úřad řekl, že nepotřebujete jeho povolení (vysvětlíme).

Mám se ptát i stavebního úřadu?

Ano. Někdy budete potřebovat povolení stavebního úřadu. Záleží na tom, co budete se střechou dělat.

Proto stavebnímu úřadu **popište**, co budete dělat, a **zeptejte se**:

- jestli k tomu potřebujete povolení,
- které dokumenty případně musíte předložit a
- jestli potřebujete stavební dozor nebo stavbyvedoucího.

Můžete to udělat tak, že požádáte o tzv. **předběžnou informaci** na [formuláři \(mmr.gov.cz\)](#). Tak získáte vyjádření stavebního úřadu písemně.

Co když budu potřebovat povolení stavebního úřadu?

Pokud budete potřebovat povolení, stavební úřad po Vás bude chtít zejména:

- vyplněnou **žádost na formuláři**,
- **projekt**, který Vám zpracuje projektant – zjistí, kde všude je azbest (udělá „stavebně-technický průzkum“), a navrhne, jak s ním zacházet, aby se vlákna nedostala do domu ani do okolí,
- **stanovisko krajské hygienické stanice** a
- **stanovisko odboru životního prostředí obce s rozšířenou působností**.

Pokud stanoviska krajské hygienické stanice a odboru životního prostředí nepředložíte, obstará si je stavební úřad sám. **V povolení** stavební úřad určí **podmínky**, které musíte dodržet.

Musím si zajistit i souhlas sousedů?

Sousedy **nemusíte předem žádat o souhlas**. Počítejte však s tím, že pokud budete potřebovat povolení stavebního úřadu, pak sousedé budou moci v probíhajícím řízení sdělit své výhrady k Vaší žádosti o povolení (a k projektu).

Ted' již s pracemi mohu začít? Kam odvezu starou azbestovou krytinu?

Stará azbestová krytina je **nebezpečný odpad**, který musíte odvézt na speciální, k tomu povolené zařízení (skladka, mobilní sběrna apod.).

Pokud si střechu měníte sami (nenajali jste si na to odbornou firmu, která to zařídí za Vás), potřebujete **před zahájením prací** ještě písemnou **smlouvou s provozovatelem skládky nebo jiného povoleného zařízení**, že převezme Váš odpad s azbestem (požadované množství staré krytiny).

Ptejte se dopředu na cenu, náklady se mohou výrazně lišit i podle množství azbestového odpadu.

Skládku a další zařízení, která přijímají stavební odpad obsahující azbest, najdete také v informačním systému odpadového hospodářství (visoh2.mzp.cz → Registry → Vyhledat zařízení). V kolonce Přijímaný odpad zadejte 170605 – Stavební materiály obsahující azbest.

Pokud Vaše práce vyžadovaly povolení stavebního úřadu, předejte po skončení prací potvrzení o likvidaci odpadu (odvoz na skládku) obecnímu úřadu, který v řízení u stavebního úřadu vydával stanovisko odboru životního prostředí.

Jak chránit sebe i ostatní během odstraňování azbestové krytiny?

Ten, kdo s azbestovou krytinou pracuje, musí mít osobní **ochranné pracovní prostředky** (speciální respirátor, rukavice, oblek...).

Během prací se na stavbě a v jejím okolí (**v kontrolovaném pásmu**) **nesmí jíst, pít ani kouřit**. Také tam nesmí nikdo další **vstoupit**. Kontrolované pásmo se vyznačí (*natažením pásky*) a platí v něm řada dalších specifických pravidel (viz další bod).

Jak správně odstranit azbestovou krytinu?

S azbestovou krytinou se musí zacházet tak, **aby se z ní neuvolňovala vlákna do vzduchu** (např. se stříká speciálním fixačním přípravkem). Nesmí se po ní chodit a nesmí se volně řezat, lámat ani vrtat.

Odstraněná krytina se nesmí házet ze střechy dolů, ale musí se co nejdříve (nejlépe již na střeše) **neprodryšně zabalit** a popsat (označit, že jde o azbest).

Pokud se ze stavby odstraňuje více materiálů, ty s azbestem se odstraní jako první.

Které úřady kontrolují dodržování pravidel?

úřad	Kontroluje, jestli Vy (jako stavebník), někdy firma (zaměstnavatel) a zaměstnanci:	Co může udělat?
stavební úřad	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Máte povolení odstranit azbestovou střechu v případech, kdy ho stavební zákon vyžaduje? ▪ Dodržujete podmínky povolení? ▪ Máte zajištěný stavební dozor nebo stavbyvedoucího, pokud ho stavební zákon vyžaduje? 	<ul style="list-style-type: none"> → Vyzve k zastavení prací. → Zakáže práce. → Uloží pokutu.
krajská hygienická stanice (KHS)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dodržujete podmínky povolení stavebního úřadu podle stanoviska KHS? ▪ Ohlásili jste práce s azbestem? ▪ Dodržujete bezpečnostní opatření a postupy v ohlášení, případně povolení KHS? 	<ul style="list-style-type: none"> → Nařídí jiné (další) podmínky k ochraně zdraví. → Zastaví práce, které ohrožují zdraví. → Uloží pokutu.
inspektorát práce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dodržujete bezpečnost práce při zacházení s azbestem? ▪ Mají pracovníci na stavbě (včetně Vás) osobní ochranné pracovní prostředky a používají je? 	<ul style="list-style-type: none"> → Nařídí odstranit nedostatky. → Zakáže práce. → Uloží pokutu.
odbor životního prostředí obce s rozšířenou působností	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dodržujete podmínky povolení stavebního úřadu podle stanoviska tohoto úřadu? ▪ Dodržujete pravidla pro nakládání s odpadem: <ul style="list-style-type: none"> – Máte smlouvu o převzetí odpadu se skládkou nebo jiným povoleným zařízením? – Předal/a jste úřadu doklad o likvidaci odpadu? 	<ul style="list-style-type: none"> → Zakáže práce. → Uloží pokutu.
Česká inspekce životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dodržuje firma (podnikatel) pravidla pro nakládání s odpadem? 	<ul style="list-style-type: none"> → Uloží pokutu.
Policie České republiky nebo městská policie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ohrožujete právě teď někoho tím, co děláte? 	<ul style="list-style-type: none"> → Zajistí důkazy a zjištění předá úřadům.

Úřady by měly spolupracovat. Kontrolu mohou provést i společně.

Co mohu dělat, když se mi něco nezdá a nedaří se mi to vyřešit jinak?

Vidím, že:	Upozorněte na to:
Soused něco zásadního dělá se svou stavbou a nevím o tom, že by měl povolení (stavební úřad mě nevyrozuměl)?	→ stavební úřad.
Někdo pracuje s azbestovou krytinou a nemá osobní ochranné pracovní prostředky (respirátor, rukavice, oblek...)?	→ inspektorát práce (suip.cz) nebo → krajskou hygienickou stanici (mzd.gov.cz/krajske-hygienicke-stanice)
Někdo nebezpečně zachází s azbestovou krytinou: mohla by se uvolňovat azbestová vlákna, protože ji <ul style="list-style-type: none">▪ mechanicky čistí?▪ hází ze střechy na zem nebo rozblíží?	→ krajskou hygienickou stanici → odbor životního prostředí obce s rozšířenou působností (epusa.cz), → krajskou hygienickou stanici (mzd.gov.cz/krajske-hygienicke-stanice), nebo → stavební úřad.
▪ nezabalil (neoznačil) nebo ji nechává někde ležet?	→ odbor životního prostředí „trojkové“ obce (epusa.cz), nebo → Českou inspekci životního prostředí, pokud víte, že je to <i>podnikatel</i> (cizp.cz)

Co když vidím něco hodně podezřelého a nevím, co dělat, a spěchá to?

Pokud vidíte něco velice podezřelého a spěchá to, zavolejte na policii (158 nebo 112).